

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 235/03-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Klučku a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti P. T., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., so sídlom K., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. P. T. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť trovy konania P. T. vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) na účet advokáta JUDr. M. S., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2003 doručená s'ťažnosť P. T., bytom K., (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. S., so sídlom K., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93.

Predmetom namietaného konania je žaloba o náhradu škody proti žalovanému M. L. (ďalej len „odporca“) podaná s'ťažovateľom okresnému súdu 14. septembra 1993. Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 15 C 1656/93. Vo veci nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne popisuje doterajší priebeh namietaného konania a vyslovuje názor, že k priet'ahom v konaní okresného súdu došlo v nasledovných obdobiach:

1. Od 13. októbra 1993, keď okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie k žalobe, do 18. novembra 1994, keď okresný súd vyzval Pozemstav, š. p., aby sa vyjadril k otázkam položeným súdom a predložil listinné dôkazy (13 mesiacov).

2. Od 22. decembra 1994, keď bol ustanovený znalec, do 14. decembra 1995, keď bol znalcovi predložený spis (12 mesiacov).

3. Od 7. februára 1996, keď znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok, do 5. septembra 1996, keď sa vo veci konalo pojednávanie (7 mesiacov).

4. Od 28. novembra 1996, keď boli doplnené dôvody odvolania právnu zástupkyňou sťažovateľa, do 19. marca 1998, keď bol spis predložený odvolaciemu súdu (16 mesiacov).

5. Od 2. júna 1998, keď bol okresnému súdu vrátený spis odvolacím súdom, do 12. januára 2000, keď bolo vo veci pojednávanie (19 mesiacov).

6. Od 10. novembra 2000, keď bol okresnému súdu vrátený spis odvolacím súdom, do 14. novembra 2001, keď bolo vo veci pojednávanie (12 mesiacov), a následne do 6. marca 2002, keď sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie vo veci (4 mesiace).

7. Od 21. júna 2002, keď sa vo veci konalo pojednávanie, do 2. októbra 2002, keď sa konalo ďalšie pojednávanie vo veci (3 mesiace).

8. Od 6. novembra 2002, keď sa vo veci konalo pojednávanie, do 17. októbra 2003, keď bol nariadený termín pojednávania na 5. december 2003 (11 mesiacov).

9. Od 17. marca 2000, keď bol nárok sťažovateľa za sťaženie spoločenského uplatnenia a stratu na zárobku počas práceneschopnosti vylúčený na samostatné konanie, do 23. októbra 2003. V tomto období okresný súd v tejto veci nevykonal žiadny úkon (43 mesiacov).

Sťažovateľ podal 21. mája 2003 sťažnosť na priet'ahy v konaní podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Predseda okresného súdu v odpovedi na túto sťažnosť

okrem iného uviedol, že „...súd v danej veci vykonáva úkony smerujúce k rozhodnutiu veci.“.

Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 210 000 Sk.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa zakotvené v článku 46 ods. 1, v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, bolo v konaní na Okresnom súde Košice II pod č. k. 15 C 1656/93 porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II vo veci č. k. 15 C 1656/93 konal bez prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 210.000,- Sk.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľovi nahradiť.“.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval 26. novembra 2003 a uznesením č. k. II. ÚS 235/03-11 ju prijal v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň ústavný súd vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu zaslal ústavnému súdu vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Návrh sťažovateľa bol na tunajšom súde podaný 14. 9. 1993, pričom prvé úkony vo veci boli konajúcou sudkyňou vykonané už dňa 13. 10. 1993.

Dňa 6. 6. 1994 došlo v konaní opatrením predsedu súdu k zmene zákonnej sudkyne, ktorá v novembri určila termín pojednávania na deň 20. 12. 1994. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Dňa 22. 12. 1994 bolo vypracované uznesenie o ustanovení znalca. Keďže žalovaný sa proti výroku uznesenia, ktorým mu bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania odvolal, dňa 26. 1. 1995 mu bolo zaslané potvrdenie, ktorým mal preukázať svoje majetkové pomery. Po predložení potrebných dokladov bolo dňa 18. 4. 1995 vydané uznesenie, ktorým súd odvolaniu žalovaného vyhovel.

Dňa 26. 7. 1995 bol daný pokyn pre odoslanie spisu ustanovenému znalcovi. Následne bol sťažovateľ opakovane vyzvaný (keďže na prvú výzvu zo dňa 3. 10. 1995 nereagoval) na oznámenie, kedy sa bude zdržiavať v Košiciach, aby mohol poskytnúť súčinnosť pri vypracovaní znaleckého posudku. Uvedená skutočnosť bola oznámená súdnemu znalcovi, ktorý dňa 7. 2. 1996 doručil súdu vypracovaný znalecký posudok. Tento bol dňa 22. 2. 1996 doručovaný na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 8. 7. 1996 bol určený termín pojednávania na deň 18. 7. 1996, ktorého sa zúčastnil sťažovateľ i jeho právna zástupkyňa. Z dôvodu neúčasti žalovaného bolo pojednávanie odročené na deň 5. 9. 1996. Uvedeného pojednávania sa sťažovateľ nezúčastnil, rovnako ani ďalšieho, určeného na 10. 10. 1996. Tohto pojednávania sa nezúčastnila ani jeho právna zástupkyňa.

Dňa 5. 9. 1996 bola uznesením priznaná ustanovenému znalcovi odmena. Proti uvedenému uzneseniu sa sťažovateľ odvolal dňa 2. 12. 1996 a na výzvu súdu dôvody odvolania doplnil 28. 11. 1996. Dňa 2. 12. 1996 bolo odvolanie doručované na vyjadrenie súdnemu znalcovi a po neúspešnom doručovaní bolo opakované 10. 3. 1997.

Dňa 11. 4. 1997 došlo opäť k zmene zákonnej sudkyne v danom konaní.

V období od 19. 3. 1998 do 2. 6. 1998 sa spis v dôsledku podaného odvolania nachádzal na Krajskom súde v Košiciach.

Prípisom zo dňa 24. 6. 1998 vyzvala konajúca sudkyňa právnu zástupkyňu sťažovateľa na oznámenie návrhov na doplnenie dokazovania. Na túto výzvu nereagovala.

Dňa 26. 5. 1999 bola právnej zástupkyni sťažovateľa doručovaná ďalšia výzva a podľa úradného záznamu zo dňa 28. 9. 1999, nachádzajúceho sa v spise, oznámila, že požadované údaje predloží súdu po termíne 11. 10. 1999.

Následne bol určený termín pojednávania na deň 12. 1. 2000. Ďalšie pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, sa uskutočnilo dňa 17. 3. 2000.

V dôsledku podaného odvolania sa spis od 9. 6. 2000 do 10. 11. 2000 nachádzal na Krajskom súde v Košiciach.

V septembri 2001 bol vytýčený termín pojednávania na deň 14. 11. 2001. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 6. 3. 2002, 10. 4. 2002, 21. 6. 2002 a 6. 11. 2002. Pojednávania, konaného dňa 10. 4., 2002, sa nezúčastnil sťažovateľ ani jeho právna zástupkyňa, pričom právna zástupkyňa ospravedlnila svoju neúčasť kolíziou pojednávani, neprítomnosť sťažovateľa neospravedlnila, rovnako ako ani na pojednávani dňa 21. 6. 2002, ktorého sa sťažovateľ tiež nezúčastnil.

Dňa 27. 1. 2003 dala konajúca sudkyňa pokyn pre zistenie adresy trvalého pobytu svedka a zároveň zaslala spis Ing. M. T. za účelom objasnenia skutočností dôležitých pre rozhodnutie vo veci. V mesiaci máj 2003 urobila dotaz na Obecný úrad v Olcnave a v októbri určila termín pojednávania na deň 5. 12. 2003, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

Lehota na jeho vyhotovenie bola predsedom súdu predĺžená do 5. 2. 2004, kedy bol z tunajšieho súdu odoslaný.

Dĺžka predmetného konania bola spôsobená jednak objektívnymi skutočnosťami, a to opakovanou zmenou zákonnej sudkyne v predmetnom spore, jeho skutkovou obtiažnosťou, enormnou zaťaženosťou aj vo veci konajúcej sudkyne, v súdnom oddelení ktorej je 742 nevybavených vecí, ako aj okolnosťami na strane sťažovateľa, ktorý nereagoval na výzvu súdu zo dňa 3. 10. 1995, ani 24. 6. 1998 (tu bola výzva doručovaná jeho právnej zástupkyni) a nezúčastnil sa pojednávani, konaných v dňoch 5. 9. 1996, 10. 10. 1996, 10. 4. 2002, ani 21. 6. 2002.

Z chronológie vykonaných úkonov, ako aj po oboznámení sa s predmetným spisom je zrejmé, že v danom konaní nedošlo k prietahom v takom rozsahu, ako to uvádza sťažovateľ vo svojej sťažnosti adresovanej Ústavnému súdu SR.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti považujem sťažovateľom uplatňované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 15 C 1656/93 zistil ústavný súd nasledovné:

1. Návrh na začatie konania o náhradu škody proti odporcovi bol sťažovateľom predložený okresnému súdu 14. septembra 1993.
2. Dňa 13. októbra 1993 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok, a odporcu, aby sa vyjadril k žalobe.
3. Dňa 17. novembra 1993 doručila právna zástupkyňa sťažovateľa okresnému súdu žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov.
4. Opatrením predsedu okresného súdu zo 6. júla 1994 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. D. S..
5. Dňa 10. novembra 1994 bola okresnému súdu doručená urgencia sťažovateľa ohľadne nariadenia pojednávania.
6. Podľa úradného záznamu 18. novembra 1994 nariadila sudkyňa pojednávanie na 20. december 1994 a zároveň vyzvala Pozemstav, š. p., na predloženie potrebných dokladov (odpoveď bola doručená 30. novembra 1994).
7. Na pojednávaní 20. decembra 1994 boli vypočutí sťažovateľ a odporca a pojednávanie sa odročilo na neurčito z dôvodu vypracovania znaleckého posudku.
8. Uznesením z 22. decembra 1994 okresný súd ustanovil znalca.
9. Dňa 16. januára 1995 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti výroku uznesenia okresného súdu o zložení preddavku na znalecké dokazovanie.
10. Dňa 26. januára 1995 okresný súd vyzval odporcu, aby preukázal svoje majetkové pomery.
11. Podľa úradného záznamu zo 7. apríla 1995 sťažovateľ žiadal o urýchlené vyšetrenie u znalca vzhľadom na jeho pracovný pobyt v RSFSR, odkiaľ sa vrátil až koncom júla 1995.

12. Dňa 18. apríla 1995 okresný súd vydal uznesenie, ktorým oslobodil odporcu od povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.
13. Podľa úradného záznamu z 26. júla 1995 sťažovateľ žiadal o zaslanie spisu znalcovi, pretože 28. augusta 1995 opätovne odchádza do RSFSR.
14. Listom zo 14. augusta 1995 znalec oznámil okresnému súdu, že pre svoju pracovnú zaneprázdnenosť nie je schopný spracovať znalecký posudok a vracia súdu spisový materiál.
15. Listom z 3. októbra 1995 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, kedy sa bude nachádzať v Košiciach za účelom vykonania vyšetrenia u znalca (opätovná výzva 1. decembra 1995, keďže sťažovateľ na prvú výzvu nereagoval, hoci si ju prevzal 6. októbra 1995).
16. Manželka sťažovateľa oznámila okresnému súdu listom z 12. decembra 1995, že sťažovateľ bude prítomný v Košiciach od 20. decembra 1995.
17. Dňa 7. februára 1996 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.
18. Dňa 22. februára 1996 okresný súd vyzval sťažovateľa a odporcu, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku (vyjadrenie sťažovateľa bolo doručené okresnému súdu 3. júla 1996).
19. Pojednávanie 18. júla 1996 bolo odročené pre neprítomnosť odporcu s tým, že na ďalšie bude predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty.
20. Na pojednávaní 5. septembra 1996 bol vypočutý odporca. Pojednávanie bolo odročené z dôvodu doplnenia dokazovania (právnej zástupkyňi bolo uložené oznámiť skutočnosti týkajúce sa pôsobenia sťažovateľa v tanečnej skupine Východniar – táto podaním z 25. septembra 1996 požiadala o predĺženie lehoty pre pobyt sťažovateľa v zahraničí).
21. Dňa 5. septembra 1996 okresný súd priznal uznesením znalcovi odmenu.
22. Pojednávania 10. októbra 1996 sa nezúčastnil sťažovateľ ani jeho právna zástupkyňa (bez ospravedlnenia), a preto bolo odročené na neurčito.
23. Dňa 7. októbra 1996 sa sťažovateľ odvolal proti uzneseniu okresného súdu, ktorým priznal znalcovi odmenu (odvolanie bolo po výzve okresného súdu doplnené 28. novembra 1996).

24. Okresný súd doručoval odvolanie znalcovi 2. decembra 1996 a opakovane po neúspešnom doručení 10. marca 1997 (stanovisko znalca bolo doručené okresnému súdu 19. marca 1997).
25. Opatrením predsedu okresného súdu z 11. apríla 1997 bola vec pridelená JUDr. O..
26. Dňa 19. marca 1998 bol spis odoslaný Krajskému súdu v Košiciach („ďalej len „krajský súd“) z dôvodu rozhodnutia o odvolaní.
27. Krajský súd uznesenie okresného súdu potvrdil a spis doručil späť okresnému súdu 2. júla 1998.
28. Dňa 24. júla 1998 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby predložila návrhy na doplnenie dokazovania (právna zástupkyňa sťažovateľa doručila okresnému súdu ďalšie podklady 4. marca 1999).
29. Dňa 26. mája 1999 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila adresu zamestnávateľa sťažovateľa v rozhodnom čase (odpoveď bola doručená okresnému súdu 14. júla 1999).
30. Dňa 15. novembra 1999 okresný súd vyzval bývalého zamestnávateľa sťažovateľa, aby oznámil skutočnosti týkajúce sa jeho pracovného pomeru a priemerného zárobku (doručené 7. decembra 1999).
31. Pojednávanie 12. januára 2000 bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito.
32. Dňa 17. januára 2000 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, v ktorom upresnil svoj nárok na náhradu škody.
33. Dňa 15. februára 2000 odporca navrhuje okresnému súdu vykonať ďalšie dokazovanie.
34. Dňa 17. marca 2000 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok.
35. Dňa 10. mája 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu, sťažovateľ sa k nemu vyjadril 6. júla 2000 (žiadal, aby odvolací súd potvrdil rozsudok).
36. Dňa 9. júla 2000 bol spis predložený krajskému súdu.
37. Krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu (z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (okresnému súdu bolo uznesenie doručené 10. novembra 2000).

38. Opatrením sudkyne z 20. septembra 2001 bolo nariadené pojednávanie na 14. november 2001.
39. Pojednávanie 14. novembra 2001 bolo po vypočutí sťažovateľa a odporcu odročené na 25. január 2002 (podľa úradného záznamu z 23. januára 2002 bolo odročené na 6. marec 2002, čo bolo oznámené telefonicky právnym zástupcom účastníkov).
40. Podaním z 1. marca 2002 odporca požiadal o zmenu termínu pojednávania.
41. Pojednávanie 6. marca 2002 bolo odročené na 10. apríl 2002 pre neprítomnosť odporcu a predvolaných svedkov.
42. Pojednávanie 10. apríla 2002 bolo odročené na 15. máj 2002 (následne bolo preložené na 21. jún 2002) pre neprítomnosť sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne (v deň pojednávania požiadala o odročenie pojednávania pre kolíziu s iným pojednávaním).
43. Pojednávanie 21. júna 2002 po vypočutí 2 svedkov bolo odročené na 2. október 2002 s tým, že právna zástupkyňa sťažovateľa predloží návrhy na vykonanie dokazovania a sťažovateľ sa pozve na ďalšie pojednávanie pod hrozbou poriadkovej pokuty.
44. Listom z 28. augusta 2002 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby predložila návrhy na doplnenie dokazovania v súlade s uznesením súdu (odpoveď bola doručená v ten istý deň).
45. Pojednávanie nariadené na 2. október 2002 bolo opatrením okresného súdu odročené na 6. november 2002 z dôvodu zisťovania trvalého pobytu svedka navrhnutého sťažovateľom.
46. Na pojednávaní 6. novembra 2002 bol vypočutý prvý (jeden) svedok (druhý svedok sa nedostavil). Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že svedok L. bude vypočutý dožiadaným súdom.
47. Dňa 27. januára 2003 dala sudkyňa pokyn na zistenie adresy svedka a požiadala o objasnenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie vo veci Ing. M. T. (doručené 10. marca 2003).
48. Dňa 12. mája 2003 sa okresný súd listom informoval o svedkovi L. na Obecnom úrade v Olcnave (z odpovede z 29. mája 2003 vyplýva, že obec nemá vedomosť o súčasnom pobyte svedka).
49. Dňa 11. novembra 2003 sťažovateľ doručil okresnému súdu zmenu návrhu.

50. Dňa 5. decembra 2003 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok, podľa ktorého je základ žalobného nároku opodstatnený vo výške 50 %.

51. Dňa 5. januára 2004 požiadala sudkyňa o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku do 5. februára 2004.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou *„odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“* (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza *„až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“* (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal priebeh konania pred okresným súdom a dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatoval, že nepovažuje konanie o náhradu škody z dôvodu ublíženia na zdraví za právne zložité aj vzhľadom na to, že takéto konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, ústavný súd zohľadnil, že v konaní bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie a vypočuť viacerých svedkov, čo ovplyvnilo celkovú dĺžku konania. Zároveň ale dospel k záveru, že tieto skutočnosti nemôžu ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania, ktorá je dlhšia ako desať rokov.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zistil, že v dvoch prípadoch nereagoval na výzvu okresného súdu a v štyroch prípadoch sa nezúčastnil pojednávania, a tým aj on čiastočne ovplyvnil celkovú dĺžku konania pred okresným súdom. Ústavný súd ale s odkazom na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej *„prieťahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané povahe veci, ak ide o zbytočný prieťah zapríčinený nečinnosťou súdu“* (II. ÚS 26/95, tiež II. ÚS 22/96), konštatoval, že negatívny podiel sťažovateľa na celkovej dĺžke konania bol len čiastočný a v žiadnom prípade nemôže vylúčiť zodpovednosť okresného súdu za doterajší priebeh a dĺžku konania.

3. Pri posudzovaní postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 sa ústavný súd zameril najmä na hodnotenie tých období, ktoré sťažovateľ označil v sťažnosti za také, pri ktorých došlo k zbytočným prieťahom v konaní.

a) obdobie od 13. októbra 1993 do 18. novembra 1994

Ústavný súd konštatoval, že v tomto období nebola aktivita okresného súdu najmä do 6. júla 1994, keď bola vec pridelená sudkyňi JUDr. S., dostatočná, a aj keď vzal do úvahy čas nevyhnutný na oboznámenie sa s vecou, považoval toto obdobie za také, v ktorom došlo

k zbytočným priesťahom v konaní, a teda k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa.

b) obdobie od 22. decembra 1994 do 14. mája 1995

Zo súdneho spisu ústavný súd zistil, že išlo o obdobie, keď okresný súd zabezpečoval vyhotovenie znaleckého posudku. Ústavný súd zhodnotil, že v tomto období bola aktivita okresného súdu primeraná, pričom jeho celkovú dĺžku spôsobila jednak pracovná zaneprázdnenosť znalca, ako aj skutočnosť, že pracovným pobytom sťažovateľa v zahraničí sa objektívne predĺžil čas, kým ho mohol znalec na účely vypracovania znaleckého posudku vyšetriť. Podľa záveru ústavného súdu k zbytočným priesťahom v konaní v tomto období nedošlo.

c) obdobie od 7. februára 1996 do 5. septembra 1996

V tomto období vykonal okresný súd viacero nevyhnutných úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania, pričom pojednávanie pôvodne nariadené už na 18. júl 1996 odročil pre neprítomnosť odporcu. Vzhľadom na zistené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v tomto období k zbytočným priesťahom nedošlo.

d) obdobie od 18. novembra 1996 do 19. marca 1998

Na základe zistených skutočností ústavný súd konštatoval, že najmä v období od 11. apríla 1997, keď bola vec pridelená sudkyňi JUDr. O., do 19. marca 1998, keď bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, bol okresný súd bez ospravedlniteľného dôvodu nečinný, a preto podľa záveru ústavného súdu v tomto období došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a teda k namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa.

e) obdobie od 2. júna 1998 do 12. januára 2000

Opierajúc sa o svoje zistenia zo súdneho spisu ústavný súd skonštatoval, že v tomto období okresný súd vykonal len niekoľko procesných úkonov a jeho aktivita pri príprave pojednávania bola neprimeraná doterajšej dĺžke konania a preto dospel k záveru, že aj

v tomto období došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda k porušeniu namietaných základných práv s'ťažovateľa.

f) obdobie od 10. novembra 2000 do 14. novembra 2001

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že od 10. novembra 2000 do 20. septembra 2001, keď okresný súd vytýčil pojednávanie vo veci, nevykonal žiadny úkon bez toho, že by na to mal zákonný dôvod, a preto dospel k záveru, že v tomto období došlo k namietanému porušeniu označených základných práv s'ťažovateľa.

g) obdobie od 21. júna 2002 do 2. októbra 2002

Toto obdobie ústavný súd nepovažoval za obdobie, keď došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, aj vzhľadom na to, že pre svoj ďalší postup okresný súd potreboval podklady od právnej zástupkyne s'ťažovateľa, ktoré doručila až 28. augusta 2002.

h) obdobie od 6. novembra 2002 do 17. októbra 2003

V tomto období podľa názoru ústavného súdu nedošlo k zbytočným priet'ahom v konaní. Okresný súd v tomto období vyvinul potrebnú aktivitu pre vypočutie svedka označeného s'ťažovateľom a pripravoval podklady pre rozhodnutie vo veci.

Na základe vyššie uvedeného ústavný súd uzavrel, že v namietanom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v konaní v trvaní piatich rokov, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorým je podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 15 C 1656/93 konal bez zbytočných prietahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto rozhodol aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 210 000 Sk z dôvodu morálnej ujmy, ktorá mu bola zbytočnými prietahmi spôsobená.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Vzhľadom na to, že v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1656/93 došlo vo vyššie označených obdobiach k zbytočným prietahom, na ktorých sa sťažovateľ svojím konaním podieľal len čiastočne, berúc do úvahy celkovú dobu, počas ktorej okresný súd bez

ospravedlniteľných dôvodov nekonal, ako aj ďalšie okolnosti prípadu, ústavný súd považoval sumu 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún) za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. S. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk, t. j. 4 270 Sk za jeden úkon a 130 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony urobené v roku 2003)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2004